

คำยืมภาษาอังกฤษในภาษาลาว English Loanwords in Laos

กัลยรัตน์ อุ๋นทานนท์¹ และรัตนา จันทรเทาวี²
Kanyarat Unthanon¹ and Rattana Chanthao²

^{1,2}สาขาวิชาภาษาไทย

^{1,2}Thai Department

^{1,2}คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

^{1,2}มหาวิทยาลัยขอนแก่น

^{1,2}Faculty of Humanities and Social Sciences,

^{1,2}Khon Kaen University

บทคัดย่อ

ภาษาอังกฤษในฐานะที่เป็นภาษาสากลเข้ามามีบทบาทต่อภาษาต่าง ๆ ทั่วโลก รวมถึงภาษาการรับเอาคำยืมภาษาอังกฤษเข้าสู่สังคมลาวนั้นเกิดจากการต้องการใช้คำในการสื่อสารของสังคมลาวที่มีความเจริญและการขยายตัวของเศรษฐกิจอย่างรวดเร็ว อย่างไรก็ตามยังไม่มีงานทางด้านภาษาศาสตร์ที่อธิบายปรากฏการณ์การยืมภาษาหรือการยืมคำภาษาอังกฤษเข้ามาในสังคมลาวในสภาพสังคมปัจจุบันของลาว คำยืมภาษาอังกฤษที่เข้ามาสู่สังคมลาวย่อมเกิดการปรับแต่งคำศัพท์ การออกเสียง และการเขียนคำศัพท์ ภาษาลาวไม่ได้มีระบบการเขียนหรือการออกเสียงคำยืมภาษาอังกฤษอย่างเป็นทางการมาตามมาตรฐาน ดังนั้น จึงมีการเขียนสะกดคำยืมเหล่านี้ที่ยังไม่เป็นระบบ และเกิดความแตกต่างกัน ซึ่งเป็นผลจากการรับเข้ามาอย่างรวดเร็วให้ทันกับการใช้ปัจจัยหลักของการรับคำยืมภาษาอังกฤษเข้าสู่ภาษาลาวนั้นเกิดจากการขยายตัวของภาคเศรษฐกิจและการพัฒนาสังคม การสื่อสารและเทคโนโลยี อิทธิพลจากคำยืมภาษาอังกฤษในภาษาไทย การรับวัฒนธรรมสากล และการศึกษา ซึ่งปัจจัยดังกล่าวส่งผลต่อสังคมลาวทั้งการรับคำยืมและการใช้คำยืมอย่างแพร่หลายในสังคมลาวปัจจุบัน

คำสำคัญ: การเปลี่ยนแปลงภาษา ภาษาลาว คำยืมภาษาอังกฤษ การสัมผัสภาษา

Abstract

English as an international language plays an important role into languages around the world including Lao language. Importing English loanwords into Laos is communicational necessary of Laos society where rapidly expand in economic and social development. Linguistic researches which explain English borrowing or loanwords phenomena, however, are not much in present. English loanwords are adapted their words, pronunciation, and writing into Lao language and affect unavoidably to writing and speaking systems of Lao language. In the present time, the rule of English loanword writing has not been standard, so the English loanword writing is unsystematically and differently. This results from fast-received loanwords into society. The key factors of loanword borrowing into Lao society are economic enlargement and social development, communication and technology, borrowing English loanwords from Thai, international cultures, and education. These factors reflect into Laos both coming of loanwords and its wide use.

Keywords: Language change, Lao language, English loanwords, Language contact

1. การรับคำยืมภาษาอังกฤษ

การยืมภาษาหรือการยืมคำศัพท์จากภาษาอื่นไปใช้ในภาษาใดภาษาหนึ่งนั้น ย่อมแสดงถึงความต้องการของผู้ใช้ภาษาซึ่งสัมพันธ์กับความต้องการของสังคมด้วย นอกจากนี้การยืมภาษายังมีส่วนเชื่อมโยงกับความสามารถทางภาษาของผู้พูดหรือเจ้าของภาษาต่อภาษาที่รับเข้ามา กล่าวคือ หากผู้พูดสามารถพูดได้มากกว่าหนึ่งภาษา หรือเป็นบุคคลหลายภาษา (Multilingual) ก็ย่อมเกิดการสัมผัสภาษา (language contact) คือ การที่ผู้พูดภาษาหนึ่งได้รับอิทธิพลด้านคำศัพท์หรือไวยากรณ์จากภาษาอื่น โดยเฉพาะด้านคำศัพท์แล้ว คำศัพท์ที่ยืมมาจากภาษาอื่นหรือเรียกว่า “คำยืม” นั้น จึงเป็นหลักฐานอธิบายถึงปรากฏการณ์ “การยืมภาษา” นั้นๆ ตามไปด้วยจากคำยืมที่นำมาใช้ในภาษาของตนเอง การยืมภาษานั้นในแต่ละสังคมจะมีลักษณะและปัจจัยยืมที่แตกต่างกัน ส่วนในสังคมลาวเป็นการยืมจากการพัฒนาประเทศและการเปิดประเทศด้านเศรษฐกิจและความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ ไม่ได้ยืมจากการกำหนดนโยบายของภาครัฐหรือของผู้ที่พูดภาษาอังกฤษเข้ามาอยู่ในประเทศ

งานศึกษาการยืมภาษาในช่วงแรกๆ (Saussure 1915, Sapir 1921, Pedersen 1931, Haugen 1950, Lehmann 1962, Hockett 1979, Anttila 1989) อธิบายถึงการยืมภาษาของกลุ่มผู้อพยพในพื้นที่ประเทศอาณานิคมซึ่งมีความหลากหลายทั้งภาษา ผู้คน วัฒนธรรม และเชื้อชาติในสังคมใดสังคมหนึ่ง งานเกี่ยวกับการศึกษาเกี่ยวกับคำยืมภาษาอังกฤษเริ่มขยายวงไปสู่สาขาอื่น รวมถึงการสื่อสารข้ามวัฒนธรรม ดังนี้ Bates L.Hoffer, (2005) ได้กล่าวถึงบทบาทของคำยืมภาษาอังกฤษในประเทศ ญี่ปุ่น จีน และแม็กซิโกโดยผ่านคำยืมภาษาอังกฤษในภาษาสเปน ว่าการยืมภาษาสัมพันธ์กับการวัฒนธรรมการสื่อสารของแต่ละประเทศ ส่วนการศึกษาคำยืมภาษาอังกฤษในสาขาภาษาศาสตร์นั้นมุ่งเน้นการวิเคราะห์คำยืมในด้านการปรับเข้าสู่ภาษาและความต้องการของผู้ยืม (target language) ในแต่ละสังคม ดังนั้นคำยืมภาษาอังกฤษที่เข้าไปสู่ภาษาต่างๆ นั้นจึงได้รับการเลือกเข้ามาตามความจำเป็นของการสื่อสารเป็นสิ่งสำคัญ

ภาษาอังกฤษในฐานะภาษากลาง (International language) เข้ามามีบทบาทในภาษาต่างๆ ทั่วโลก เกิดปรากฏการณ์การยืมคำศัพท์ภาษาอังกฤษเข้าไปใช้ในภาษาต่าง นอกจากนั้นภาษาอังกฤษยังมีบทบาทสำคัญในการด้านศึกษาและเป็นเครื่องมือ

สำคัญต่อการเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร ดังจะพบว่าในภาษาไทยก็มีคำยืมภาษาอังกฤษจำนวนมากและมีนักวิชาการศึกษาเรื่อง คำยืมภาษาอังกฤษในภาษาไทย อาทิ ภาณุจนา นาคสกุล (2522) วัฒนา อุดมวงศ์ (2524) ภายหลังจากของภาณุจนา นาคสกุล เผยแพร่ก็มีการศึกษาเกี่ยวกับคำยืมภาษาอังกฤษในวงการต่าง ๆ ททยอยเผยแพร่ออกมาซึ่งส่วนใหญ่อยู่ในรูปแบบวิทยานิพนธ์สาขาภาษาศาสตร์ ภาษาอังกฤษ และภาษาไทยเป็นหลัก ส่วนการศึกษาคำยืมภาษาอังกฤษในภาษาลาวนั้นมีเพียงงานของ อรสา คนพูดเพราะ (2545) ซึ่งได้ศึกษาเกี่ยวกับการออกเสียงคำยืมภาษาอังกฤษของคนลาว ซึ่งไม่ได้ศึกษาถึงการใช้คำยืม รูปเขียนคำยืม และกลุ่มคำยืมในวงความหมายต่าง ๆ ดังนั้นจึงเป็นการต่อยอดจากงานของ อรสา คนพูดเพราะ ที่เคยศึกษาไว้ นอกจากนี้บริบทสังคมของลาวมีการเปลี่ยนแปลงไปมากในช่วง 15 ปี หลังจากการพัฒนาประเทศโดยเฉพาะทางด้านเศรษฐกิจที่สะท้อนให้เห็นจากการเจริญเติบโตของเมืองหลัก เช่น นครหลวงเวียงจันทน์ หลวงพระบาง และจำปาสัก เป็นต้น นอกจากนี้ปรากฏการณ์ของการยืมคำศัพท์ภาษาอังกฤษยังแสดงให้เห็นผ่านการใช้ภาษาของสื่อสารมวลชน อาทิ นิตยสาร หนังสือพิมพ์ และโทรทัศน์ ซึ่งเผยแพร่ผ่านระบบสื่ออิเล็กทรอนิกส์เพิ่มมากขึ้น ดังนั้นคำยืมภาษาอังกฤษจึงเข้าสู่ลาวอย่างกว้างขวางผ่านสื่อสารมวลชนลาว กอปรกับการพัฒนาด้านการศึกษาที่เป็นปัจจัยหนึ่งที่ส่งผลต่อการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษของคนลาว

การยืมคำภาษาอังกฤษของคนลาวนั้นไม่เพียงจะแสดงถึงอิทธิพลของภาษาอังกฤษในสังคมลาวเท่านั้นหากพิจารณาด้านหมวดหมู่คำศัพท์ที่อยู่ในวงความหมายต่างๆ แล้ว คำยืมเหล่านี้จะทำให้เห็นบริบททางสังคมของลาวได้ด้วย เนื่องจากการรับคำศัพท์จากภาษาอื่นเข้ามาใช้นั้นย่อมตอบสนองต่อความจำเป็นของการสื่อสารในฐานะที่ภาษาเป็นเครื่องมือการสื่อสารของคนในสังคม

ประเทศสาธารณประชาธิปไตยประชาชนลาวหรือประเทศลาว ภายหลังจากลาวมีนโยบายเปิดประตูประเทศ หรือ Open Door Policy ในปี 1986 นั้นได้มีการออกกฎหมายเกี่ยวกับการลงทุนฉบับแรกในปี 1988 ซึ่งเป็นกรอบระเบียบรองรับการลงทุนจากภายนอกตามนโยบายการเปิดประตูบ้านต้อนรับนักลงทุนต่างชาติ (บัณฑิต

ตั้งศรีวงษ์, 2554) เช่นเดียวกับที่ Grant Evans (2002:226) ได้กล่าวถึงการประวัติศาสตร์การเปลี่ยนแปลงทางสังคมของลาวในช่วงหลังการเปลี่ยนแปลงการปกครองของลาวว่า

...the globalization is the approach of transforming Lao's relations with the world. The most immediate and visible effects of this are regional and geopolitical economic and cultural contacts with Thailand.

คำกล่าวของ Evans ข้างต้นชี้ให้เห็นว่าโลกภิวัตน์คือกระบวนการหนึ่ง que เปลี่ยนผ่านประเทศลาวให้มีความสัมพันธ์กับสังคมโลกอย่างรวดเร็วและเห็นได้ชัดปรากฏการณ์นี้ยังส่งผลในระดับภูมิภาคต่าง ๆ ของลาวทั้งด้านเศรษฐกิจท้องถิ่น รวมถึงการสัมผัสทางวัฒนธรรมกับประเทศไทย กล่าวได้ว่า ภายหลังปี ค.ศ. 1975 ที่สังคมลาวมีการเปลี่ยนแปลงทางสังคมครั้งสำคัญนั้นนอกจากสังคมลาวจะติดต่อกับประเทศอื่น ๆ เพิ่มขึ้นแล้วภาษาลาวในฐานะภาษาประจำชาติก็ปรับเปลี่ยนไปตามบริบทสังคมด้วย N.J. Enfield (2006: 699) เขียนบทความเรื่อง Laos: language situation อธิบายถึงปรากฏการณ์ทางภาษาของลาวโดยกล่าวว่าภาษาลาวได้รับอิทธิพลจากภาษาสากล (International language) คือ ภาษาอังกฤษ และอิทธิพลของภาษาเวียดนาม และภาษาไทย ดังที่ รัตนา จันทร์เทาว์ (2554) ได้กล่าวถึงปรากฏการณ์ที่คนลาวเรียนรู้ภาษาอื่นเพิ่มขึ้นโดยเฉพาะภาษาไทยโดยเรียนด้วยตนเองและการเรียนรู้จากการรับสื่อสารมวลชนของไทย ตลอดจนการใช้ภาษาไทยเพื่อติดต่อกับคนไทยที่ส่วนใหญ่เป็นนักท่องเที่ยว ไม่เพียงภาษาไทยที่มีอิทธิพลในภาษาลาว ภาษาอังกฤษก็เข้าสู่ประเทศลาวอย่างรวดเร็วพร้อมๆ กับการเปิดรับสื่อบันเทิงจากประเทศไทยที่มีการใช้คำยืมภาษาอังกฤษอยู่จำนวนมาก

2. งานศึกษาคำยืมภาษาอังกฤษ

การศึกษาเกี่ยวกับคำยืมภาษาอังกฤษในภาษาต่าง ๆ นั้นทยอยเผยแพร่อีกกว้างขวางในช่วง ค.ศ. 1900s ซึ่งเป็นปรากฏการณ์ทางภาษาที่สัมพันธ์กับปรากฏการณ์ทางสังคม เพราะภาษาเป็นเครื่องมือของการสื่อสาร ดังนั้น ภาษาใดปรากฏมีคำยืมภาษาอื่นเข้ามามีอิทธิพลในสังคมนั้นย่อมแสดงว่ามันมีหน้าที่ต่อสังคมนั้นในบริบทต่าง ๆ ในภาษาไทยนั้นก็มีการศึกษาคำยืมภาษาอังกฤษเช่นกัน งานยุคเริ่มแรกเช่น บทความของ Kamchana Nacaskul (1979/2522) เรื่อง “A Note on English Loanwords in Thai” บทความนี้ก็กล่าวถึงอิทธิพลของภาษาอังกฤษที่เข้าสู่คำศัพท์ในภาษาไทยแทนที่ภาษาบาลีสันสกฤตที่มีมายาวนานในภาษาไทย ทั้งนี้เพราะภาษาอังกฤษเข้ามามีบทบาทในด้านเทคโนโลยี และการสื่อสารต่างประเทศ บทความนี้ยังกล่าวถึงช่วงเวลาของคำยืมภาษาอังกฤษที่เข้ามาสู่สังคมไทย ว่าแม้ว่าคนไทยจะมีการติดต่อค้าขายกับคนอังกฤษในช่วงปลายอยุธยาแล้วก็ตาม แต่ในช่วงนั้นคำศัพท์ภาษาอังกฤษยังไม่แพร่หลายในสังคมไทยนัก แต่เมื่ออังกฤษมีการค้าขายเข้ามาสู่เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ในช่วงรัตนโกสินทร์ตอนต้นทำให้คนไทยรับเอาคำศัพท์ภาษาอังกฤษเข้ามามากขึ้น โดย Kamchana (กาญจนา นาคสกุล) ได้ยกตัวอย่างคำศัพท์ภาษาอังกฤษในภาษาไทยช่วงรัชกาลที่ 3 จำนวนหนึ่ง ซึ่งเขียนแตกต่างจากรูปแบบการเขียนคำยืมภาษาอังกฤษในปัจจุบัน ซึ่งรูปเขียนคำยืมในยุคนั้นย่อมสัมพันธ์กับการออกเสียงคำภาษาอังกฤษของคนไทยในช่วงเวลานั้นเช่นกัน ดังที่ Change (2008) ได้กล่าวถึงการ “ปรับแต่ง” หน่วยเสียงข้างต้น เช่น

กาญจนา (2008)	ปัจจุบัน	ภาษาอังกฤษ
ฝรั่งปู้ตูกัน	ฝรั่งโปรตุเกส	Portugal
กัปตัน	กัปตัน	Captain
ยืม	เจมส์	James

นอกจากนี้ ภาฏนญา ยังได้แสดงการออกเสียงคำยืมภาษาอังกฤษระหว่างผู้พูดที่มีระดับการศึกษาต่างกัน พบว่ามีการออกเสียงคำยืมต่างกันโดยผู้พูดที่มีระดับการศึกษาสูงกว่า (modern educated people) จะออกเสียงคำยืมได้ใกล้เคียงกับภาษาอังกฤษมากกว่า และยังได้แสดงตัวอย่างคำยืมที่มีการปรับแต่งหน่วยเสียงให้ใกล้เคียงกับลักษณะการออกเสียงของคนไทย ได้แก่ พยัญชนะต้น สระ พยัญชนะสะกด และหน่วยเสียงวรรณยุกต์ ในบทความนี้ด้วย

หลังจากงานบทความของภาฏนญาเผยแพร่ก็มีงานวิทยานิพนธ์ของ วิฒนา อุดมวงศ์ (2524) เรื่อง คำยืมภาษาอังกฤษในภาษาไทย โดยใช้ข้อมูลคำยืมภาษาอังกฤษในภาษาไทยช่วงรัตนโกสินทร์ตอนต้น คือ รัชกาลที่ 3 รัชกาลที่ 4 และ รัชกาลที่ 5 ซึ่งในช่วงเวลาดังกล่าวนั้นประเทศไทยได้มีการติดต่อกับชาวต่างประเทศอังกฤษและประเทศตะวันตกอื่นๆ อย่างกว้างขวางกว่าช่วงที่ผ่านมา ส่งผลให้คนไทยรับเอาคำยืมภาษาอังกฤษที่จำเป็นต่อการสื่อสารเข้ามาสู่สังคมไทย กอปรกับมีคนไทยที่สำเร็จการศึกษาจากประเทศตะวันตกและใช้คำยืมภาษาอังกฤษในการติดต่อสื่อสารทำให้คำยืมภาษาอังกฤษแพร่หลายในสังคมไทย

นอกจากงานวิทยานิพนธ์ของวิฒนา อุดมวงศ์แล้ว ในภาษาไทยยังมีงานศึกษาคำยืมภาษาอังกฤษในวงการต่างๆ หลายเรื่อง โดยเฉพาะรูปแบบวิทยานิพนธ์ในสาขาภาษาอังกฤษ ภาษาไทย และภาษาศาสตร์ ฯลฯ อย่างไรก็ตาม งานศึกษาคำยืมภาษาอังกฤษในภาษาลาวนั้น เทาที่สืบค้นได้มีงานของ Orasa Khonphutphro (อรสาคนพูดเพราะ, 2002) เรื่อง คำยืมภาษาอังกฤษในภาษาลาว เป็นวิทยานิพนธ์สาขากษาศาสตร์ โดยงานวิจัยนี้รวบรวมข้อมูลจากหนังสือพิมพ์ประชาชนที่เผยแพร่ในปีหนึ่งปี ของ สปป.ลาว เพียงชื่อเรื่องเดียว และเก็บข้อมูลเดือนละ 1 ฉบับ รวมทั้งหมด 24 ฉบับ และนำคำศัพท์มาทดสอบการออกเสียงกับคนลาวที่มีระดับการศึกษาต่างกัน ผลการศึกษาพบว่าคนลาวที่มีระดับการศึกษาดีจะสามารถออกเสียงคำยืมภาษาอังกฤษได้ใกล้เคียงกับหน่วยเสียงในภาษาอังกฤษมากกว่าคนที่มีความรู้ต่ำกว่า และงานของ อรสา นี้ยังได้กล่าวถึงรูปเขียนภาษาอังกฤษไว้บ้าง อย่างไรก็ตาม การเปลี่ยนแปลงทางสังคมของลาวอย่างรวดเร็วในช่วงหลังจากงานของ อรสา (2002) เผยแพร่นั้นเป็นช่วงที่ลาวเปิดประเทศรวมถึงมีการพัฒนาหลายด้าน ดังนั้นจึงน่าจะมี

คำยืมภาษาอังกฤษจำนวนเพิ่มมากขึ้นที่เข้าไปสู่สังคมลาวที่สอดคล้องกับความต้องการด้านการสื่อสารในด้านต่าง ๆ

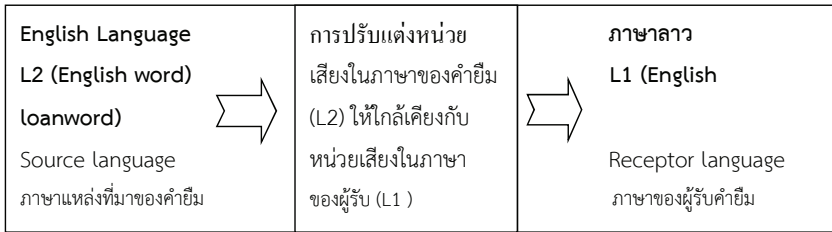
3. การปรับคำยืมภาษาอังกฤษสู่ภาษาลาว

การที่สังคมลาวรับเอาภาษาอังกฤษเข้าไปใช้อย่างรวดเร็วภายหลังจากนโยบายการค้าเสรีและการติดต่อสื่อสารในยุคดิจิทัลนี้ส่งผลถึงการเปลี่ยนแปลงภาษาลาวอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ โดยเฉพาะการรับเอาคำศัพท์ภาษาอังกฤษมาใช้ การสืบค้นข้อมูลในปัจจุบันยังไม่พบงานศึกษาของนักวิชาการภาษาลาวกล่าวถึงประเด็นเรื่องคำยืมภาษาอังกฤษในภาษาลาวไว้

การศึกษาเรื่องคำยืมในทางภาษาศาสตร์นั้นมีแนวคิดหลากหลาย แต่แนวคิดหนึ่งที่ยอมรับกันโดยทั่วไป คือ คำยืมภาษาอังกฤษจะถูกปรับให้เข้ากับการออกเสียงของเจ้าของภาษา แนวคิดของ Charles B. Chang (2008) ที่เสนอไว้ในบทความเรื่อง Phonetics vs. Phonology in Loanword Adaptation: Revisiting the Role of the Bilingual ในรายงานของ UC Berkeley Phonology Lab Annual Report 2008 เขาได้กล่าวถึงแนวคิดสำคัญของทฤษฎีวิเคราะห์คำยืมภาษาอังกฤษในภาษาพูดของเมียนมาร์ ดังนี้

In recent studies of loanword adaptation, two main sides have emerged. On the one hand, phonetic accounts emphasize the influence of low-level perceptual factors in the mapping of source language (L2) forms to receptor language (L1) forms. On the other hand, phonological accounts contend that foreign words are incorporated into a language on the basis of phonological similarity between L1 and L2 phonemic

จากข้อความข้างต้น Chang (2008) ได้กล่าวถึงข้อสรุปของการศึกษาปัจจุบันเกี่ยวกับคำยืมภาษาอังกฤษเข้าไปใช้ในภาษาไทยนั้น มีประเด็นของการปรับแต่งคำยืมเพื่อให้สอดคล้องกับภาษาของผู้รับที่สำคัญอยู่ 2 ประเด็น ได้แก่ 1) หน่วยเสียง (Phonetics) ที่มีลักษณะเด่นในภาษา L2 (ภาษาอังกฤษ) จะมีอิทธิพลต่อการรูปแบบการออกเสียงในภาษา L1 (ภาษาของผู้รับ) และ 2) คำยืมภาษาอังกฤษหรือ L2 จะถูกปรับแต่งให้มีเสียงใกล้เคียงกันกับเสียงในภาษา L1 โดยผู้พูดที่มีความสามารถพูดได้ทั้งภาษา L1 และ L2 หรือเป็นผู้รู้สองภาษา (Bilinguals)

แผนภูมิ 1 การปรับแต่งหน่วยเสียงคำยืมสู่ภาษาผู้รับคำยืม

(จากแนวคิดของ Charles B Chang 2008)

จากแผนภูมิ 1 ข้างต้นนี้ คำยืมภาษาอังกฤษในภาษาลาวนั้น อรศฯ (2002) ได้วิเคราะห์การออกเสียงคำยืมภาษาอังกฤษในภาษาลาวไว้แล้ว พบว่า คนลาวส่วนใหญ่ออกเสียงคำยืมภาษาอังกฤษโดยลากหาหน่วยเสียงในภาษาลาวโดยเฉพาะหน่วยเสียงสะกดที่ไม่มีใช้ในภาษาลาว เช่น /r/ ก็มักจะถูกดัดแปลงให้เข้ากับเสียง / n / ซึ่งมีใช้ในภาษาลาว หรือหน่วยเสียง /r/ ในคำยืมภาษาอังกฤษที่เป็นเสียงควบกล้ำก็จะไม่ออกเสียง เนื่องจากภาษาลาวไม่มีเสียงนี้ในตำแหน่งควบกล้ำ เป็นต้น นอกจากนี้การออกเสียงคำยืมของคนลาวยังสัมพันธ์กับระดับการศึกษาของผู้พูดด้วย เช่น หากผู้พูดมีการศึกษาสูงจะสามารถออกเสียงควบกล้ำในคำยืมภาษาอังกฤษได้ใกล้เคียงกว่าผู้มีระดับการศึกษาที่ต่ำกว่า ทั้งนี้เพราะผู้ที่มีการศึกษาสูงเกิดการเรียนรู้การอ่านคำยืมภาษาอังกฤษและมีการสัมผัสกับภาษาอังกฤษมากกว่าผู้มีการศึกษาระดับต่ำกว่า

ดังนั้น ในบทความนี้จึงจะขออธิบายถึงรูปแบบการเขียนคำยืมภาษาอังกฤษซึ่งยังไม่มี การกล่าวถึงในงานของอรศา (2002)

4. รูปแบบการเขียนคำยืมภาษาอังกฤษ

รูปแบบการเขียนภาษาอังกฤษในภาษาลาวนั้นพบทั้งมีการเขียนด้วยภาษาอังกฤษ และเขียนด้วยภาษาลาว ซึ่งการเขียนแบบหลังนี้พบว่ามี การเขียนที่ลึกลับกันมาก กล่าวคือนำเดี๋ยวกันมีการเขียนได้หลายรูปแบบ ซึ่งได้เก็บข้อมูลจากแบบเรียนภาษาอังกฤษ พจนานุกรมภาษาลาว-อังกฤษ สื่อสิ่งพิมพ์ และป้ายประกาศ โฆษณาต่าง ๆ ในตัวเมืองเวียงจันทน์

รูปภาพที่ 1 การเขียนคำยืมภาษาอังกฤษ (Singphet Philachan 2012)

รูปภาพที่ข้างต้นนั้นนำมาจากหนังสือเรียน เรื่อง “ภาษาอังกฤษเกี่ยวกับ คำขอใบใจในเทศกาลงานบุญต่างๆ” ที่ Singphet Philachan (2012) ได้รวบรวม คำขอพรภาษาอังกฤษในโอกาสต่างๆ เพื่อให้ผู้ที่ต้องติดต่อสื่อสารกับชาวต่างประเทศ สามารถใช้ประโยคสั้นๆ ได้ถูกต้อง และในหนังสือเล่มนี้ได้เขียนคำอ่านไว้เพื่อให้ผู้เรียน สามารถออกเสียงให้ใกล้เคียงกับภาษาอังกฤษ ดังตัวอย่างในรูปภาพที่ 1 ข้างต้น โดยผู้เขียนจะเทียบการเขียนสะกดแบบลาวด้วยอักษรไทย ในบรรทัดที่ 3 ไว้ด้วยเพื่อจะเป็นประโยชน์ผู้อ่านชาวไทยที่ไม่มีความรู้ภาษาลาวมากนัก สามารถเข้าใจการอธิบาย ภายหลังการแสดงตัวอย่างประโยคภาษาอังกฤษ ที่มีการเขียนการออกเสียง ดังนี้

ตัวอย่างที่ 1 การเขียนคำภาษาอังกฤษ

(1) I hope we will meet again soon

ไอ โฮป วี วิล มีต อะเกน ซูน
ไอ โฮบ วี วิล มีต อะเกน ซูน

ตัวอย่างที่ 2 การเขียนคำภาษาอังกฤษ

(2) I always dream of you

ไอ ออลเวจ ดรีม ออฟ ยู
ไอ ออลเวช ดรีม ออบฟ ยู

ตัวอย่างทั้งสองประโยคข้างต้นแสดงการเขียนรูปคำยืมภาษาอังกฤษที่แสดงการเปลี่ยนแปลงการเขียนสะกดแบบเดิมของภาษาลาวในสองประเด็น คือ พยัญชนะสะกด ได้แก่ คำว่า **อิล** (will) **ออลเวจ** (always) **ออฟ** (of) ในภาษาลาวไม่มีการเขียนสะกดด้วยพยัญชนะ **ล** (ล) เพื่อออกเสียงแม่ กน ในคำว่า **อิล** (will) และ **ออล** หรือการเขียนสะกดแบบ คำว่า **ออฟ** (of) ที่มีการเขียนแบบตัวสะกดตัวตาม -บฟ/-บพ/ ซึ่งไม่ใช่หลักการเขียนสะกดของภาษาลาว ส่วนการเขียนพยัญชนะควบกล้ำ **ร /ร /** ในคำว่า **ดรีม** (dream) ซึ่งในภาษาลาวมีพยัญชนะควบกล้ำเพียงหน่วยเสียงเดียว คือ /ว/ ดังนั้น รูปเขียนคำยืมที่ใช้รูปพยัญชนะ **ดริ-** /ดริ-/ จึงเป็นการใช้หน่วยเสียงพยัญชนะใหม่ในภาษาลาว

รูปภาพที่ 2 การใช้เครื่องหมายการ์รันต์

งานรัฐบาลลาวเพราะผู้เขียนเป็นผู้มีความรู้ด้านภาษาและวรรณกรรมลาวเป็นผู้ที่ได้รับความเชื่อถือทางวิชาการอย่างกว้างขวางทั้งในประเทศและต่างประเทศ อย่างไรก็ตามในส่วนเนื้อหาเรื่อง สระ วรรณยุกต์ และเครื่องหมาย ในหนังสือเล่มนี้ไม่ปรากฏเครื่องหมาย การันต์ แต่อย่างใด ดังนั้น ย่อมแสดงว่า เครื่องหมายนี้อาจจะนำเข้ามาใช้ในสองแนวทาง คือ นำกลับมาใช้จากภาษาลาวก่อนการเปลี่ยนแปลง ค.ศ.1975 หรือในภาษาลาวสมัยล้านช้างนั้นมีการใช้เครื่องหมายการันต์ในคำยืมภาษาบาลี สันสกฤต อยู่แล้ว หรือแนวทางที่สอง คือ การรับอิทธิพลจากภาษาไทยที่มีการเขียนสะกดคำยืมภาษาอังกฤษด้วยการใช้เครื่องหมายการันต์

ส่วนการใช้เครื่องหมายกำกับเสียงหรือวรรณยุกต์นั้นก็พบว่ามีบ้างที่ไม่คงที่ในการใช้หรือไม่ใช้ในการเขียนรูปคำยืมภาษาอังกฤษ ในตัวอย่างที่ผ่านมาข้างต้นไม่มีการใช้เครื่องหมายวรรณยุกต์ แต่รูปภาพที่ 3 ต่อไปนี้มีการใช้เครื่องหมายวรรณยุกต์กำกับ ดังนี้

รูปภาพที่ 3 การใช้วรรณยุกต์ในคำยืม

ตัวอย่างที่แสดงข้างต้นนั้นสอดคล้องกับที่ Charles B. Chang (2008) ได้กล่าวถึงการปรับหน่วยเสียงในคำยืมภาษาที่เป็นต้นทาง (source language) คือภาษาอังกฤษ หรือคำยืมภาษาอังกฤษ ไปสู่ภาษาของผู้รับ (target language) คือ ภาษาลาว ทั้ง พยัญชนะ สะกด ควบกล้ำ วรรณยุกต์ มีการเขียนสะกดแบบใหม่ในภาษาลาว เพื่อให้เกิดการออกเสียงที่ใกล้เคียงกับภาษาอังกฤษ ทั้งนี้ก็เพราะการยืมคำภาษาอังกฤษ นั้นก็เพื่อความจำเป็นที่จะต้องสื่อสารในสังคมเป็นสำคัญ การปรับแต่งคำศัพท์ในภาษาอังกฤษ ให้เข้ามาสู่สังคมภาษาของลาวในระยะนี้ กล่าวได้ว่าอยู่ในระยะเปลี่ยนผ่านของการปรับแต่งคำยืมภาษาอังกฤษทั้งการออกเสียงและการเขียนเพื่อให้เหมาะสมกับผู้พูดในสังคมลาว จึงพบว่ามีการเขียนสะกดที่ลึกลับหลายรูปแบบ แต่ในอนาคตผู้ใช้ภาษาก็จะเป็นผู้เลือกรูปแบบการเขียนที่สอดคล้องกับวัฒนธรรมการออกเสียงและการเขียนในภาษาลาวหรือเลือกรูปแบบที่ใช้กันแพร่หลายมากที่สุดแล้วก็จะมึระบบการเขียนที่ชัดเจนมากขึ้น

5. ปัจจัยการรับคำยืมภาษาอังกฤษ

ปรากฏการณ์คำยืมภาษาอังกฤษเข้าสู่สังคมลาวมีปัจจัยหลายประการ อย่างไรก็ตาม ปัจจัยหลักของการรับคำยืมภาษาอังกฤษนี้ ได้แก่ การพัฒนาทางเศรษฐกิจและสังคม การสื่อสารและเทคโนโลยี การรับวัฒนธรรมสากล อิทธิพลของภาษาไทย และการศึกษา ส่วนปัจจัยอื่นๆ เช่น การศึกษาค้นคว้า หลักสูตรการเรียนการสอน เป็นปัจจัยรองที่สนับสนุนปัจจัยหลักในการรับเอาภาษาอังกฤษและคำยืมเข้าสู่สังคมลาว

ด้านการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของลาวในช่วงสิบปีที่ผ่านมาหรือภายหลังปี พ.ศ. 2550 ที่ลาวเปิดประเทศต้อนรับการลงทุนจากต่างชาติและเข้าเป็นสมาชิกอาเซียนนั้นทำให้เกิดการพัฒนาทางสังคมอย่างกว้างขวางโดยเฉพาะหัวเมืองเศรษฐกิจอย่างนครหลวงเวียงจันทน์ หลวงพระบาง และจำปาสัก กลายเป็นเมืองศูนย์กลางของการพัฒนาเศรษฐกิจทั้งประเทศและระหว่างประเทศ ความเจริญทางด้านเศรษฐกิจต้องใช้การติดต่อสื่อสารข้ามชาติความจำเป็นของภาษาอังกฤษในฐานะภาษาสากลย่อมมีบทบาทเพิ่มขึ้นในสังคมลาว คำยืมภาษาอังกฤษจึงเข้ามาพร้อมกับเศรษฐกิจระหว่างประเทศและการพัฒนาทางสังคมลาวอย่างรวดเร็ว

ด้านเทคโนโลยีและการสื่อสารโดยเฉพาะด้านการเปิดเสรีสื่อสารมวลชนของภาครัฐ มีผลต่อการรับคำยืมภาษาอังกฤษอย่างชัดเจน เพราะก่อนปี ค.ศ. 2008 รัฐบาลลาวมีกฎระเบียบเคร่งครัดด้านการเผยแพร่และการกระจายข่าวสารต่าง ๆ ดังนั้น รัฐจึงเป็นหน่วยงานที่กำกับดูแลเกี่ยวกับการสื่อสารมวลชนโดยภาพรวมของประเทศ ทั้งการหนังสือพิมพ์ โทรทัศน์ และวิทยุ ภายหลังจากปี ค.ศ. 2008 หรือที่เข้าใจกันโดยทั่วไปว่า เป็นยุคจินตนาการใหม่ของลาวนั้น รัฐก็ผ่อนปรนกฎระเบียบการสื่อสารมวลชนมากขึ้น โดยให้เอกชนเข้ามามีบทบาทในการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร ดังนั้น โดยภาพรวมของประเทศประชาชนจึงสามารถรับข่าวสาร สารระ ความรู้เพิ่มขึ้นจากอดีตที่รัฐบาลเป็นหน่วยงานเดียวที่สามารถใช้การสื่อสารผ่านโทรทัศน์โดยมีช่องโทรทัศน์เป็นของรัฐ แต่ปัจจุบันเมื่อเปิดเสรีด้านวิทยุและโทรทัศน์ขึ้น ทำให้มีเอกชนเป็นเจ้าของช่องสถานีเพิ่มขึ้น เช่น ลาวสตาร์ชาแนล (Lao Star Channel) และช่องสถานีจากต่างประเทศที่ได้รับสัมปทานจากรัฐซึ่งคนลาวสามารถรับชมรายการโทรทัศน์ประเทศเพื่อนบ้าน โดยเฉพาะจากประเทศไทยเพราะสามารถเข้าใจภาษาได้ นอกจากนี้ลาวยังมีสถานีวิทยุภาคเอกชนเปิดเพิ่มมากขึ้นทั้งส่วนกลางและส่วนภูมิภาค ดังนั้นปัจจัยด้านการเปิดเสรีการสื่อสารและการรับเทคโนโลยีการสื่อสารทั้งโทรศัพท์มือถือที่สะดวกต่อการติดต่อสื่อสารและการใช้ช่องทางการสื่อสารออนไลน์และสื่อสังคม (social media) ต่าง ๆ ล้วนส่งผลให้เกิดการติดต่อและรับเอาคำยืมภาษาอังกฤษเข้ามาใช้อย่างแพร่หลายเพิ่มมากขึ้น

ด้านการรับวัฒนธรรมสากลนั้นสัมพันธ์กับการเปิดประเทศด้านความสัมพันธ์ทางการทูต การติดต่อสื่อสารกับต่างชาติและการขยายตัวของภาคสังคม ดังนั้นการมีชาวต่างประเทศเข้ามาอยู่อาศัย ทำงาน ตลอดจนองค์กรสากลต่างๆ ทำให้คนลาวต้องสื่อสารด้วยภาษาอังกฤษดังนั้น วัฒนธรรมสากลในด้านต่าง ๆ ทั้งชีวิตประจำวัน โอกาสสำคัญในระดับสากล ก็ย่อมส่งผลถึงการรับเอาภาษาอังกฤษเข้ามาใช้ในการปรับตัวเข้ากับวัฒนธรรมสากล ดังจะพบว่าหนังสือในร้านหนังสือในเมืองเวียงจันทน์ที่จำหน่ายพจนานุกรมภาษาอังกฤษ-ลาว และมีคำยืมภาษาอังกฤษจำนวนมากให้ผู้อ่านได้อ้างอิงและเข้าใจความหมายของคำยืมเหล่านั้น เพื่อให้สามารถนำไปใช้ในการติดต่อสื่อสารและวงสังคมในระดับสากลได้อย่างเหมาะสม ดังหนังสือของ Singphet (2012) ที่ได้ยกตัวอย่างไปข้างต้น

ด้านการได้รับอิทธิพลจากภาษาไทยนั้นเพราะคนลาวและคนไทยสามารถสื่อสารกันได้ เนื่องจากมีภาษาที่ใกล้เคียงกัน ประเด็นนี้สัมพันธ์กับการเปิดเสรีด้านเศรษฐกิจระหว่างประเทศและการท่องเที่ยว ซึ่งทำให้คนไทยทั้งนักลงทุนและนักท่องเที่ยวเดินทางเข้าสู่ประเทศลาวมากขึ้น ในขณะเดียวกันที่ชาวลาวก็เดินทางเข้ามาซื้อสินค้าและรับบริการในฝั่งไทย โดยเฉพาะด้านการค้าชายแดนฝั่งภาคตะวันออกเฉียงเหนือของไทย ที่กล่าวมาข้างต้นเป็นการรับอิทธิพลจากการติดต่อสื่อสารกับคนไทย ซึ่งคนลาวพยายามใช้ภาษาไทยในการสื่อสารกับคนไทย ดังที่ รัตนา จันทร์เทาว์ (2554) ได้เขียนบทความเรื่อง การสัมผัสภาษาไทยและภาษาลาวของคนลาว ได้กล่าวถึงการฝึกทักษะภาษาไทยของคนลาวจากการรับรายการโทรทัศน์ของไทยและการฝึกจากการสื่อสารกับคนไทย ดังนั้น ชาวลาวจำนวนมากจึงเข้าใจภาษาไทยและรับเอาคำยืมภาษาอังกฤษจากภาษาไทยเข้าไปใช้ในการสื่อสารกับคนไทยและนำไปใช้ในสังคมลาว ดังที่ได้กล่าวถึงการใช้อุปกรณ์การันต์ข้างต้น

ปัจจัยต่างๆ ที่กล่าวมาข้างต้นส่งผลให้เกิดการเรียนภาษาอังกฤษในระบบการศึกษาและมีโรงเรียนสองภาษาเกิดขึ้นในนครหลวงเวียงจันทน์ ตลอดจนโรงเรียนที่เปิดหลักสูตรภาษาอังกฤษระยะสั้นเพื่อการสื่อสารจำนวนมากโดยเฉพาะในระดับวิทยาลัยการอาชีพ ที่ต้องการผลิตบุคลากรที่มีทักษะภาษาอังกฤษเข้าสู่ตลาดแรงงานภาคธุรกิจระหว่างประเทศ รวมถึงหนังสือที่ส่งเสริมการเรียนรู้และค้นคว้าภาษาอังกฤษด้วยตนเอง ที่มีจำนวนเพิ่มขึ้นอย่างชัดเจนตามร้านหนังสือหรือแผงหนังสือโดยทั่วไป ดังนั้นการตื่นตัวในการเรียนภาษาอังกฤษของคนลาวก็เป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่ส่งผลต่อการนำคำยืมภาษาอังกฤษเข้ามาใช้ในการสื่อสารในปัจจุบัน

บทส่งท้าย

ภาษาอังกฤษในฐานะภาษาสากลที่ใช้เป็นเครื่องมือในการติดต่อสื่อสารระหว่างผู้พูดต่างภาษา ส่งผลให้ภาษาอังกฤษเข้ามามีความสำคัญในภาษาต่างๆ และการเปิดประเทศของลาวทำให้ภาษาอังกฤษมีบทบาทเพิ่มมากขึ้นในสังคมลาวสมัยใหม่ หลักฐานประการสำคัญคือการรับเอาคำยืมภาษาอังกฤษเข้ามาใช้ในชีวิตประจำวัน เป็นผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงภาษาลาวไปพร้อมกันทั้งการเขียนและการออกเสียง

เนื่องจากการปรับคำยืมภาษาอังกฤษให้สอดคล้องกับการออกเสียงที่ใกล้เคียงภาษาอังกฤษให้มากที่สุดแต่ยังคงอัตลักษณ์ทางภาษาของลาวไว้ด้วย

การปรับแต่งคำยืมภาษาอังกฤษในภาษาลาวพบว่าการเพิ่มหน่วยเสียงควบกล้ำ ระบบการเขียนตัวสะกดที่เปลี่ยนแปลงไป และการใช้เครื่องหมายการันต์รวมทั้งวรรณยุกต์รูปแบบใหม่ที่ไม่มีในภาษาลาว กล่าวได้ว่า การปรับคำยืมภาษาอังกฤษมาสู่ภาษาลาวนี้เป็นปรากฏการณ์ทางภาษาทั่วไปของภาษาที่ยังไม่ตายจึงเกิดการเปลี่ยนแปลงภาษารวมถึงการรับคำยืมภาษาอังกฤษในภาษาลาว อย่างไรก็ตาม ด้วยการนำเข้ามาภาษาอังกฤษแบบรวดเร็วให้ทันต่อการพัฒนาประเทศของลาวทำให้การเขียนคำยืมยังมีความสับสนอยู่มากซึ่งปัจจุบันเริ่มมีพจนานุกรมภาษาอังกฤษ-ลาว และหนังสือที่อธิบายเกี่ยวกับภาษาอังกฤษในภาษาลาวเพิ่มขึ้น และน่าจะส่งผลให้คำยืมภาษาอังกฤษในภาษาลาวมีการใช้อย่างกว้างขวางขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- บัณฑิตพ ตั้งศรีวงษ์. (2554). **นโยบายส่งเสริมการลงทุนของ สปป.ลาว**. นิตยสารผู้จัดการ 360 องศา. กุมภาพันธ์ 2554. (เข้าถึงที่ <http://info.gotomanager.com/news/details.aspx?id=91009> เมื่อ 25/10/16)
- รัตนา จันทร์เทาว์. (2554). การสัมผัสภาษา: ภาษาไทยและภาษาลาวของคนลาว. **วารสารสังคมลุ่มน้ำโขง**. 7(3): 121-134.
- วัฒนา อุดมวงศ์. (2524). **คำยืมภาษาอังกฤษในภาษาไทย**. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต สาขาภาษาไทย. บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Bynon, Theodora. (1977). **Historical Linguistics**. Cambridge: Cambridge University Press.
- Chang, Charles B. (2008). Phonetics vs. Phonology in Loanword Adaptation: Revisiting the Role of the Bilingual. **UC Berkeley Phonology Lab Annual Report** . pp43-54. (เข้าถึงที่ http://linguistics.berkeley.edu/phonlab/documents/2008/chang_bls34.pdf)
- Enfield, N.J. (2006). **Lao: Languages Situation**. Elsevier press: 698-700. (Arrived at http://pubman.mpdl.mpg.de/pubman/item/escidoc:60116:2/component/escidoc:60117/Enfield_2006_laos.pdf) เมื่อ 30 October 2016
- Evans, Grant. (2002). **A Short History of Laos : the Land in between**. Chiang Mai: Silk worm book.
- Hoffer, Bates L. (2005). Language Borrowing and the Indices of Adaptability and Receptivity. **Intercultural Communication**. XIV (2): 53-71.
- Karnchana Nacaskul, (1979). **A Note on English loanwords in Thai**. Studies in Tai and Mon-khmer Phonetics and Phonology : In Honour of Eugenie J.A.Handerson. Chulalongkorn University Press.
- Orasa Khonphutphro, (2002). **English Loanwords in Lao**. Thesis Master of Arts (Linguistics), Mahidol University.

- Phumee Vongwicit. (1991). **Wajyakon Lao (Lao Grammar)**. Vientiane: Wisahakit Rongpim Mittraphap Saonum Laos-Soviet.
- Singphet Philachan. (2012). **Phasa Ungkrit Kiewkap Khamkhopjai** (English for Special Occasion). Vientiane: Sisawat.
- Wattanan Udomvong. (1981). **English Loanword in Thai**. M.A. (Thai language), Chulalongorn University.